

<https://doi.org/10.31891/2415-7929-2025-35-14>
УДК 81'25:(81'372-027.543:791.341)(045)

РИБАЛКА Наталя
Криворізький національний університет
<https://orcid.org/0000-0003-3804-6875>
rybalka_n@donnuet.edu.ua
ПАВЛОВСЬКА Марія
Криворізький національний університет
pavlovska@donnuet.edu.ua

ПЕРЕКЛАД НАЦІОНАЛЬНО-СПЕЦИФІЧНОЇ ЛЕКСИКИ СУЧАСНИХ СЕРІАЛІВ

Дана стаття присвячена дослідженню способів перекладу національно-специфічної лексики, яка зустрічається у сучасних серіалах.

У статті також розглядаються окремі аспекти й нюанси, а також фактори, які треба враховувати при роботі з кінематографом, адже вибір конкретного способу перекладу тої чи іншої лексичної одиниці завжди супроводжується аналізом і далеко не кожен спосіб підходить для використання саме у роботі з перекладом серіалів.

Ключові слова: національно-специфічна лексика, переклад, серіал, соціокультурний аспект.

RYBALKA Natalia, PAVLOVSKA Mariia
Kryvyi Rih National University

TRANSLATION OF NATIONAL-SPECIFIC VOCABULARY OF MODERN SERIES

The present article is devoted to the study of translating's ways of national-specific vocabulary found in modern TV series.

The article deals directly with such methods of translating national-specific language units as: by transcription or transliteration exclusively; by transcription or transliteration and explication of their genuine nationally specific meaning; by descriptive explaining/explication only; by translation of componental parts and additional explication of units of the nationally biased lexicon; by ways of word-for-word or loan translation and translating by means of semantic analogies. It should also be noted that the socio-cultural aspect includes the vocabulary of a diverse spectrum, therefore the methods of translation for each of these branches differ, and taking into account the fact that the adaptation of cinematographic products has separate aspects and nuances, among which there are both details related to the format of the original source, as well as peculiarities in the processing and transmission of the meanings of specific vocabulary, as well as that that when working with series, the choice of a specific method of translating this or that lexical unit is always accompanied by an analysis and taking into account a large number of factors, such as: the context and its meaning in it; the plot relevance of this unit; the number of timekeeping; possible translation options and their expediency; the prevalence of a concept or term among the target audience; specificity of the content; features of stylistic coloring that must be preserved; interpretation of the lexical unit in the language of translation and the probability of creating a false opinion, etc., it is also important to note that not every method is suitable for use in working with the translation of series.

The results of the study demonstrate that the socio-cultural aspect is an integral part of the speech with which each translator meets in his professional activity, and television series are often created taking into account the global audience, so the translation process can be more flexible, because that is why the translation methods used by specialists to create a holistic and authentic impression for the audience, where the translated work is felt naturally and retains the same influence as the original.

Key words: national-specific vocabulary, translation, serie, socio-cultural aspect.

Стаття надійшла до редакції / Received 01.09.2025
Прийнята до друку / Accepted 05.10.2025

Постановка проблеми в загальному вигляді

та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Якісна й точна передача сенсу, закладеного автором першоджерела перекладу, є одною із фундаментальних цілей роботи будь-якого перекладача. Робота з видатними літературними творами, послідовний переклад під час ділових зустрічей чи адаптація продукції кінематографу – кожне з цих розгалужень перекладацької діяльності має окремі аспекти й нюанси, зумовлені скупченням різних факторів, серед яких є як і деталі, пов'язані з форматом оригінального джерела, так і особливості при опрацюванні й передачі значень специфічної лексики.

Соціокультурна лексика – це лексичний пласт, що репрезентує культурно-специфічні концепти і включає в себе слова-реалії, які відображають етнокультурні особливості, традиції, менталітет та систему цінностей певного соціуму, а також сленг, жаргонізми чи вузько вживану лексику та ін. Ці слова є важливим інструментом для вивчення та порівняльного аналізу культур.

Вдало передати такі лексичні одиниці – це праця кропітка й вибаглива до кмітливості й уміння влучно визначати стилістичні чи часові нюанси того чи іншого тексту, а переклад соціокультурної лексики в контексті роботи з відеорядом кіносеріалу – це ще одна додаткова перешкода на шляху перекладача. Підібрати відповідний спосіб перекладу це одне, але сформулювати речення таким чином, аби воно не втрачаючи сенс було успішно продубльовано акторами озвучення – це вже зовсім інше.

Аналіз останніх досліджень чи публікацій

Тему аспекту перекладу соціокультурної лексики та роботи з перекладом англomовних фільмів та серіалів на українську мову досліджували такі вчені, як Е. Пім, С. Лін, П. Куджамакі, Г. Томпсон-Вохлгемус, Ю. Поліщук, С. Черевань, В. Демецька, О. Федорченко, Т. Лукьянова та інші. Проте дані питання все ще залишаються актуальними, зокрема через свою обширність, та потребують розгляду у якомога більш детальній варіації застосування у перекладацькій діяльності.

Формулювання цілей статті

Мета дослідження – розкрити соціокультурні аспекти перекладу сучасних американських серіалів з англійської мови на українську.

Виклад основного матеріалу

Протягом своєї історичної еволюції кожна нація розвиває широкий набір унікальних характеристик, які стають її власними. Ці риси не притаманні жодній іншій нації, навіть ті, які є генеалогічно пов'язаними або є частиною тієї самої широкої культурної чи етнічної групи. Визначальні риси нації проявляються різними способами, впливаючи не лише на матеріальні аспекти життя – такі як архітектура, технології та звичаї – а й на духовну та культурну сфери, включаючи цінності, вірування та традиції. Ці відмінні якості часто уловлюються та виражаються через мову, причому окремі слова та вирази символізують ідентичність і світогляд нації, підсилюючи її унікальність у порівнянні з іншими націями. Ці слова і відносять до так званого *Nationally Biased Lexicon* або національно-специфічної лексики, тісний зв'язок якої з культурою та історією певних регіонів часто створює перешкоди у розумінні аудиторії, які перекладач має здолати шляхом вибору підходящого способу перекладу.

При роботі із серіалами вибір конкретного способу перекладу тої чи іншої лексичної одиниці завжди супроводжується аналізом та урахуванням численної кількості факторів: контекст та її значення у ньому; сюжетна релевантність цієї одиниці; кількість хронометражу; можливі варіанти перекладу й їх доцільність; поширеність поняття або терміну серед цільової аудиторії; специфіка змісту; особливості стилістичного забарвлення, що мають бути збережені; трактовка лексичної одиниці у мові перекладу та вірогідність створення хибної думки тощо [3; 7].

Слід також зазначити, що оскільки до соціокультурного аспекту входить лексика різноманітного спектру, від імен та прізвищ до професійної термінології чи лексики, притаманної певному регіону, то й способи перекладу для кожного цього розгалуження відрізняються [1]. Важливо також зауважити, що далеко не кожен спосіб підходить для використання саме у роботі з перекладом серіалів. Так, наприклад, перекладач серіалу не може вставити експлікацію з поясненням назви місцевості чи додати етимологію терміну внизу сторінки, як при перекладі художньої чи наукової літератури [6].

Переклад національно-специфічної лексики також може суттєво впливати і на те, як інформація сприймається та розуміється в різних культурних контекстах. Це виходить за рамки простого лінгвістичного перетворення та передбачає адаптацію мови таким чином, щоб відображати національну ідентичність, цінності та суспільні норми інших народів. На цей процес часто впливають такі фактори, як історичний контекст, політичний клімат, соціальні цінності та культурні ідеології, які домінують у спільноті цільової аудиторії [1].

У своїй книзі «Теорія та практика перекладу», І. Корунець визначає такі способи перекладу національно-специфічних мовних одиниць як:

1. Виключно шляхом транскрипції або транслітерації (By Transcription or Transliteration Exclusively);
2. Шляхом транскрипції чи транслітерації та пояснення їх справжнього національно-специфічного значення (By Transcription or Transliteration and Explication of Their Genuine Nationally Specific Meaning);
3. Лише шляхом описового перекладу або експлікації (By Descriptive Explaining/Explication Only);
4. Шляхом перекладу складових частин та додаткової експлікації лексичних (By Translation of Component Parts and Additional Explication of Units of the Nationally Biased Lexicon);
5. Шляхом дослівного або запозиченого перекладу (By Ways of Word-for-Word or Loan Translation);
6. Переклад за допомогою семантичних аналогів (Translating by Means of Semantic Analogies) [2, с. 152–166].

Для ілюстративних прикладів використання зазначених способів перекладу було взято фрагменти діалогів та монологів із таких американських телесеріалів як «Бриджертони: Історія королеви Шарлотти (Queen Charlotte: A Bridgerton Story 2023)», «Спадкоємці (Succession 2018)» та «Ганнібал (Hannibal 2013)».

Виключно шляхом транскрипції або транслітерації – це два методи перекладу з однієї мови на іншу, що включають у себе передачу оригінальних звуків чи букв за допомогою морфем мови перекладу [2]. Розглянемо їх на наступних прикладах:

1. «*We're here, Mr. Roy.*» – «*Прийшли, Містер Поу.*» (3) – Перекладаючи стандартне шанобливе звертання «Mr.» (скорочення від «Mister»), перекладач використав засоби транскрипції, передавши звучання оригінальної лексики буквами мови перекладу.

2. «*I head the Behavioral Science Unit.*» – «*Очолюю відділ біхевіористики.*» (2)

3. «*All right, **amigo**.*» – «Бувай, **аміго**.» (3)
4. «*No, **ma'am**, your husband is quite hearty.*» – «Hi, **мем**, ваш чоловік доволі жвавий.» (1)
5. «*This coldest time of year has become that much colder with the sad news of the death of **the princess royal**.*» – «Найхолодніша пора цього року стала ще нестерпнішою після сумної звістки про кончину **принцеси**.» (1)
6. «*We are the **Palace**. A problem is only a problem when the **Palace** says it is a problem.*» – «Ми це **палац**. А проблема є тіки тоді, коли **палац** каже, що це проблема.» (1)
7. «*Would it, **Lord Bute**?.*» – «Згодні, **лорде Бьюте**?» (1)
8. «*I've already called the **modiste**.*» – «Я вже поклікала **модистку**.» (1)
9. «*You are honoured to be Lord and **Lady Danbury** now.*» – «Вас удостоїли титулів лорда і **леді Денбері**.» (1)
10. «*Chemistry, physics, and botany, especially **astronomy**.*» – «Хімію, фізику й ботаніку, а ще **астрономію**.» (1)

У багатьох випадках мовна форма одиниці національно-специфічної лексики, передана транскрипцією або транслітерацією, не може забезпечити повне вираження її лексичного значення. Тоді стає необхідним додаткове пояснення його змісту. Це трапляється, коли одиниця/поняття культурно-упередженої лексики вводиться в іншу мову вперше або коли вона ще не відома широкій громадськості читачів/слухачів, що є носіями мови перекладу. В таких випадках фахівці застосовують спосіб перекладу **шляхом транскрипції чи транслітерації та пояснення їх національно-специфічного значення**. Таке пояснення зазвичай виконується у формі експлікації через надання визначення в дужках після слова або через його визначення у виносці знизу сторінки, що вже за описом форми дає зрозуміти, що цей спосіб не є коректним для використання при перекладі серіалів, адже через часові обмеження для кожної репліки персонажа просто фізично неможливо додати до неї ще й додаткові уточнення чи пояснення певних термінів. Перекладачу потрібно вміти збалансувати коротші репліки діалогу з довшими та зберігати гармонію між кількома епізодами, при цьому пам'ятати про підтримку образу персонажів серіалу: наприклад, було б дивно, якби персонаж, що завжди говорить коротко й по справі почав між словами додавати їх визначення із глумливого словника.

З різних причин орфографічну форму багатьох одиниць національно-специфічного лексикону мови оригіналу не можна точно передати мовою перекладу. Зазвичай це трапляється, коли транскрипцією чи транслітерацією не вдається охопити значення терміну в контексті культури або коли це може внести непотрібну двозначність у текст перекладу. В роботі із такими лексемами перекладачі користуються **лише описовим перекладом або експлікацією**. Переклад цим методом при роботі із письмовими текстами часто проявляється у поясненнях терміну у виносці знизу сторінки, проте в роботі із перекладом серіалів він також має місце, але дещо в іншій формі, адже такі розлогі пояснення специфічно-національних понять завжди потрібні в тексті перекладу [2; 10]. Проте далеко не всі культурно-упереджені/специфічні одиниці національної лексики настільки «насичені» інформацією, що їх обов'язково потрібно пояснювати у виносці. Є багато лексем, для експлікації яких достатньо й одного слова, що можна спокійно додати до репліки телесеріалу й зберегти змістовність слова, при цьому не зіпсувавши загальну візуальну картину стрічки чи гармонію між звуком та кадрами. Прикладами використання цього способу у серіалах є наступні:

1. «*They stuck me in **L.A. with Old Father Time**.*» – «Мене посадили в **Лос-Анджелесі** з нашим вічним стариганом.» (3)

В даному прикладі ми можемо спостерігати експлікований переклад аббревіатури «L.A.», що є скороченням від назви американського міста Лос-Анджелесу. Хоч це скорочення і є широковживаним у США, не всі українці знайомі з цією варіацією найменування міста й задля кращого розуміння фахівець транскрибував повну і більш відому назву.

2. «*And while our hearts grieve for the loss of **the princess royal**...*» – «І хоча наші серця в скорботі через втрату **королівської особи**...» (1)

3. «*All the members of the ton **must be titled**.*» – «Усі представники знаті **мають титули**.» (1)

Шляхом перекладу складових частин та додаткової експлікації. Точне значення певних специфічних одиниць у національному лексиконі можна доцільно передати шляхом прямого перекладу всіх чи окремих їхніх компонентів разом із поясненням денотативного значення, пов'язаного з вихідною мовною одиницею. Такий комбінований підхід необхідний через складність значення, закладеного в одиницях вихідної мови. Це також необхідно, оскільки суто компонентний переклад може не охопити основні елементи, які є вирішальними для правильного розуміння культурно упереджених лексичних одиниць у мові перекладу. Застосування цього способу передачі значень національно-специфічних лексичних одиниць практично передбачає два одночасних виконання перекладу. Перший – це звичайний переклад головних, якщо не всіх, складових частин, а наступний, що йде за ним, – більш-менш вичерпне пояснення суті, що відноситься до специфічного національного елементу вихідної мови. Обсяг пояснення мовою перекладу в першу чергу зумовлений природою конкретної одиниці національно-специфічної лексики, метою перекладу, а також деякими характерними можливостями тексту, в якому ця одиниця використовується. При перекладі на

мовному рівні (поза контекстом) пояснення може бути практично необмеженим, тобто може сягати будь-якого розміру (від одного слова до декількох речень). Проте ця особлива структура даного способу перекладу не є практичною для використання при роботі з перекладом серіалів, фільмів, телешоу чи будь-якого іншого відео-матеріалу першоджерела, адже вона (структура) входить у суперечку із обмеженнями, які передбачає цей формат (хронометраж, за який репліка має бути продубльована актором озвучення та фактор попадання слів у рух вуст оригінального акторського касту) [2; 8].

Значна кількість специфічних термінів і виразів, як в англійському, так і в українському національних лексиконах, складається з компонентів, які на перший погляд можуть здатися такими, що мають чіткі та прозорі лексичні значення, однак, коли ці терміни перекладаються буквально або дослівно, вони часто недоцільно передають своє справжнє значення. Це відбувається тому, що основне конотативне значення – тонкі нюанси та культурні асоціації, вбудовані в слова, – у цьому випадку не можна точно передати за допомогою таких методів прямого перекладу. Національні особливості, які формують справжній зміст цих термінів, часто втрачаються в процесі, що призводить до втрати первісного наміру та культурної сутності, тому потрібен більш тонкий і контекстуально чутливий підхід до перекладу, щоб зберегти як значення, так і культурну ідентичність, властиву цим виразам. Коли складові частини, що утворюють одиниці національно-специфічної лексики, є водночас головними прозорими носіями свого власного змісту, вираженого через їхнє значення, точний переклад таких одиниць смислу може бути досягнутий **шляхом дослівного або запозиченого перекладу** [2; 8], яскравими прикладами якого є наступні:

1. «*For the Crown now has a crisis on its hands.*» – «Адже **Корона** нині переживає величезну кризу.» (1)

2. «*It's a strike.*» (в контексті гри у бейсбол) – «Оце **удар!**» (3)

В даному прикладі можемо спостерігати, як лексикон із традиційної для американців гри бейсболу було адаптовано для розуміння українською аудиторією, серед якої ця гра не є настільки ж популярною. Слово «strike» (що в контексті означає ситуацію коли беттер (гравець, що тримає биту й відбиває м'яча) не був (була) в змозі відбити м'яча, кинутого пітчером) було перекладено буквально як «удар» (значення, що також має іменник «strike» в англійській мові). Це було зроблено з урахуванням того, що не кожен глядач розуміється у правилах даної спортивної гри та значенні слова у її контексті. Іншими прикладами схожого використання цього способу є:

3. «*And the King is the sovereign head of the Church of England and ruler of this great land.*» – «А король є **суверенним главою Англійської церкви і правителем цієї великої землі.**» (1)

4. «*But the Dowager Princess has invited our side.*» – «А **Принцеса-Вдова** запросила нас.» (1)

5. «*The Archbishop sent over some verses for Your Highness.*» – «**Архієпископ** надіслав кілька віршів для Вашої Високості.» (1)

6. «*Your father was friendly with His Late Majesty, my son's grandfather, was he not?*» – «Ваш батько товаришував з **Його Покійною Величністю**, дідом мого сина, чи не так?» (1)

7. «*I'm a lady in distress.*» – «Я **дама в біді.**» (1)

Незважаючи на відмінності в економічних, соціальних, політичних, культурних і часто географічних або екологічних умовах між спільнотами носіїв мов оригіналу та перекладу, певні поняття в обох мовах можуть бути ідентичними або подібними за значенням і функціями. Ця подібність виникає через спільну повсякденну діяльність, схожі заняття, соціальні послуги, страви та інші рутинні елементи, присутні в повсякденному житті як американців, так і українців. Тожбо, іншим способом, що утворився завдяки існуванню цих спільних рис є **переклад за допомогою семантичних аналогів**, що здійснюється шляхом підбору у мові перекладу слів-відповідників, що мають схоже значення та стилістичне забарвлення із лексичними одиницями, використаними у тексті першоджерела [2; 8]. Наприклад:

1. «*I am sorry, but there are worse fates than marrying the King of England.*» – «Мені шкода, та бувають гірші долі ніж вийти заміж за **короля** Англії.» – Можемо спостерігати використання перекладачем семантичного аналогу до англійського слова «king». (1)

2. «*And until it opens up, Chief Operating Officer.*» – «А поки воно не відкриється, **виконавчий директор.**» (3)

3. «*Well, Joyce, she's got that Air Force One look.*» – «У Джойс є можливість **попрацювати в адміністрації президента.**» (3)

4. «*Your Majesty, I am sorry to disturb you at this our with such news.*» – «**Ваша Величносте**, пробачте, що цієї пізньої пори приніс таку новину.» (1)

5. «*After all, Her Majesty has 13 children, and now, not a royal heir from any of them.*» – «Зрештою, **Її Величність** має 13 дітей і наразі вже в жодного з них немає **спадкоємця.**» (1)

6. «*Yes, Your Highness.*» – «Так, **Ваша Високосте.**» (1)

7. «*Take Charlotte to the seamstress, so we can have her gown fitted.*» – «Відведіть Шарлотту до **кравчині**, щоб ми підібрали їй **вбрання.**» (1)

8. «*I'm always with you, Your Highness, five paces behind.*» – «Я завжди з Вами, на п'ять **кроків** позаду.» (1)

9. «Brimsley, you've told me he is the **king**, he is the **ruler** and he is the **monarch**.» – «Брімслі, ти сказав мені, що він **король**, він **правитель** і він **монарх**.» (1)
10. «And the **King** is the sovereign head of the **Church of England** and ruler of this great land.» – «А **король** є сувереним главою **Англійської церкви** і **правителем** цієї великої землі.» (1)
11. «And add to her **court**.» – «Запросимо її **придворних**.» (1)
12. «I had no warning because the **butler** gave me no warning.» – «Я не попередила, бо **дворецький** не попередив.» (1)
13. «The **ladies' maid** at the Bassets said they received an invitation.» – «**Покоївка** Бассетів сказала, що вони також отримали запрошення.» (1)
14. «You are to attend to new **Queen** as **part of her court**.» – «Ви зустрінете нову **королеву** як **одна з її фрейлін**.» (1)
15. «The Archbishop sent over some **verses** for **Your Highness**.» – «Архієпископ надіслав кілька **віршів** для **Вашої Високості**.» (1)
16. «I need to...use the **chamber pot**.» – «Я хочу...скористатися **горщиком**.» (1)
17. «Do not gawk like a **peasant**.» – «Не дивись як **холопка**.» (1)
18. «All the members of the **ton** must be titled.» – «Усі представники **знаті** мають титули.» (1)
19. «Hello, **My Lady**.» – «Вітаю, **міледі**.» (1)
20. «My favourite food is **mutton**.» – «Полюбляю **баранину**.» (1)

Висновки з даного дослідження

і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Підсумовуючи вище сказане, можемо дійти висновку, що соціокультурний аспект є невід'ємною частиною мовлення, з якою кожен перекладач зустрічається у своїй професійній діяльності, а телевізійні серіали часто створюються з урахуванням глобальної глядацької аудиторії, тому процес перекладу може бути більш гнучким. Перекладачу може знадобитися локалізувати вміст, щоб переконатися, що жарти, культурні посилання та атмосфера відповідають цільовій публіці. Серія також може містити регіональні діалекти чи акценти, які потребують ретельної адаптації. Цей процес підкреслює, що переклад полягає не лише в мовній точності, а й у передачі духу та наміру слів, забезпечення ясності, зв'язності та культурного резонансу для аудиторії. Задля ж виконання цієї мети і створенні способи перекладу, якими користуються фахівці, щоб створити цілісне та автентичне враження для аудиторії, де перекладений твір відчувається природно та зберігає той самий вплив, що й оригінал.

Література

1. Капуш А. В. Лінгвокультурні та соціокультурні аспекти перекладу у сфері фахової комунікації. *Наукові записки*. 2009. № 81 (4). С. 158–161.
2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу: Підручник. Вінниця: Нова Книга, 2003. 448 с.
3. Кропінова Т. В. Переклад кінотексту: специфіка кінотексту як перекладацького об'єкта. *Теорія і практика перекладу*. № 6. 2009. С. 407–411.
4. Кулікова А. Є. Дублювання як один з основних видів аудіовізуального перекладу: недоліки та переваги. Одеса, 2010 С. 72–75.
5. Лукьянова Т. Г. Основи англо-українського кіноперекладу: навчальний посібник для студентів 4 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» денної форми навчання факультету іноземних мов. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 145 с.
6. Мациборко Т., Солодка А. Способи передачі стилістичних засобів англomовного кінодискурсу при перекладі. 2020. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.13.06.html>
7. Прокопенко А. В., Сіроштан Т. О. Труднощі перекладу англomовного кінематографічного тексту. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Том 31 (70). № 4. С. 76–80.
8. Чередниченко О. І. Про мову і переклад: мова в соціокультурному просторі, переклад як міжкультурна комунікація. Київ: Либідь, 2007. 247 с.
9. Ceave H. Competences for professional translators, experts in multilingual and multimedia communication. EMT expert group. 2012. Vol. 36. № 5. P. 561–570. URL: http://ec.europa.eu/dgs/translation/programmes/emt/key_documents/emt_competences_translators_en.pdf/
10. Pym A., Shlesinger M., Jettmarová Z. Sociocultural Aspects of Translating and Interpreting. *Benjamins Translation Library*, 2008. 255 p.

Джерела ілюстративних матеріалів

1. Телесеріал «Бриджертони: Історія королеви Шарлотти (Queen Charlotte: A Bridgerton Story)». URL: <https://www.netflix.com/ua/title/81476183>
2. Телесеріал «Ганнібал (Hannibal)». URL: <https://www.netflix.com/gg/title/70241956>

3.Телесеріал «Спадкоємці (Succession)». URL:
<https://tv.kyivstar.ua/ua/series/67067368e4b062a197b21deb-2018-spadkoemtsi-sezon-1>

References

1. Kapush, A. V. (2009). Lihvokulturni ta sotsiokulturni aspekty perekladu u sferi fakhovoi komunikatsii [Linguistic and sociocultural aspects of translation in the field of professional communication]. *Scientific notes*. no. 81 (4). PP. 158–161 [in Ukrainian]
2. Korunets, I. V. (2003). *Teoriia i praktyka perekladu* [Theory and practice of translation. Textbook]. Vinnytsia: New Book. 448 p. [in Ukrainian]
3. Kropinova, T. V. *Pereklad kinotekstu: spetsyfika kinotekstu yak perekladatskoho obiekta* [Film text translation: the specificity of film text as a translation object]. *Theory and practice of translation*. no. 6. PP. 407–411 [in Ukrainian]
4. Kulikova, A. Ye. (2010). Dubliuvannia yak odyn z osnovnykh vydiv audiovizualnoho perekladu: nedoliky ta perevahy [Duplication as one of the main types of audiovisual translation: disadvantages and advantages]. Odesa. PP. 72–75 [in Ukrainian]
5. Lukianova, T. H. (2012). *Osnovy anhlo-ukrainskoho kinoperekladu* [Basics of English-Ukrainian film translation: study guide for students of the 4th year of the educational and qualification level «Bachelor» full-time study of the Faculty of Foreign Languages]. Kharkiv: KhNU named after V. N. Karazina. 145 p. [in Ukrainian]
6. Matsyborko, T., Solodka, A. (2020). *Sposoby peredachi stylistychnykh zasobiv anhlo-movnoho kinodyskursu pry perekladi* [Methods of transmitting stylistic means of English-language film discourse during translation]. 2020. Available at: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.13.06.html> [in Ukrainian]
7. Prokopenko, A. V., Siroshstan, T. O. *Trudnoshchi perekladu anhlo-movnoho kinematohrafichnoho tekstu* [Difficulties in translating an English-language cinematographic text]. *Scientific notes of the Tavri National University named after V.I. Vernadskyi*. Serie: Philology. Social communications. Volume 31 (70). no. 4. PP. 76–80 [in Ukrainian]
8. Cherednychenko, O. I. (2007). *Pro movu i pereklad : mova v sotsiokulturnomu prostori, pereklad yak mizhkulturna komunikatsiia* [About language and translation: language in the socio-cultural space, translation as intercultural communication]. Kyiv: Lybid. 247 p. [in Ukrainian]
9. Ceave, H. (2012). Competences for professional translators, experts in multilingual and multimedia communication. EMT expert group. Vol. 36. no. 5. PP. 561–570. Available at: http://ec.europa.eu/dgs/translation/programmes/emt/key_documents/emt_competences_translators_en.pdf [in English]
10. Pym, A., Shlesinger, M., Jettmarová, Z. (2008). *Sociocultural Aspects of Translating and Interpreting*. Benjamins Translation Library. 255 p. [in English]

Sources of illustrative materials

1. TV serie «Queen Charlotte: A Bridgerton Story». URL: <https://www.netflix.com/ua/title/81476183>
2. TV serie «Hannibal». URL: <https://www.netflix.com/gg/title/70241956>
3. TV serie «Succession». URL: <https://tv.kyivstar.ua/ua/series/67067368e4b062a197b21deb-2018-spadkoemtsi-sezon-1>